

Status- og oversigtsnotat til Folketingets Europaudvalg

Status over resultaterne på områderne for henholdsvis forskning og udvikling samt it og telekommunikation under det portugisiske EU-formandskab i 2. halvår 2007 samt oversigt over initiativer under det slovenske EU-formandskab i 1. halvår 2008.

A. Det portugisiske EU-formandskab (2. halvår 2007)

- *Forskning og udvikling*

Den fremtidige forsknings- og udviklingspolitik

På det uformelle Rådsmøde i juli 2007 besluttede ministrene at udarbejde en fælles bog med landespecifikke beskrivelser af den seneste, nationale udvikling inden for forskning og udvikling. Bogen, *The Future of Science and Technology in Europe*¹, blev overrakt til stats- og regeringscheferne på deres møde den 13.-14. december 2007.

Fælles teknologiinitiativer (JTI)

Forslagene om de fire fælles teknologiinitiativer blev behandlet færdige i Europa-Parlamentet og vedtaget af Rådet umiddelbart før jul. De fælles teknologiinitiativer sigter imod at oprette offentlig-private forskningspartnerskaber på EU-niveau, hvor især erhvervslivet er mere direkte involveret i formuleringen af programmer og udvælgelsen af projekter end i de traditionelle rammeprogramaktiviteter. De vedtagne initiativer dækker følgende strategiske områder: innovative lægemidler (IMI), indlejrede computersystemer (ARTEMIS), renere luftfartsteknik og lufttransport (Clean Sky) og nanoelektronik (ENIAC).

Udover bidrag fra industrien vil ENIAC og ARTEMIS også indebære bidrag fra nationale programmer. Rådet for Teknologi og Innovation besluttede i december 2007 at bidrage med 60 mio. kr. over 6 år til ARTEMIS. Danmark er dermed et af de stiftende medlemmer af dette initiativ.

Videreudvikling af det Europæiske Forskningsrum

Kommissionen udsendte i april 2007 grønbogen ”Nye perspektiver på Det Europæiske Forskningsrum”. Formålet var først og fremmest at overveje perspektiverne for Europa i lyset af de nye videnskabelige og teknologiske magtcentre i Sydøstasien. Kommissionen har gennemført en åben høring på nettet, og en lang række medlemslande, heriblandt Danmark, har fremlagt positionspapirer. Forud for tilkendegivelsen af en dansk holdning har der været gennemført en bred høring blandt interessenter fra blandt andet universiteter, organisationer og det forskningsrådgivende system i Danmark.

På baggrund af grønbogen afholdt det portugisiske formandskab i oktober 2007 en konference om videnskabens fremtid i Europa, og Rådet vedtog på mødet den

8. februar 2008

Ministeriet for Videnskab Teknologi og Udvikling

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtuv@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408
Side 1/1

¹ Bogen er tilgængelig på netsiden: http://www.mctes.pt/collective_book

22.-23. november 2007 konklusioner, som specielt pegede på, at der er behov for at sikre tilstrækkelige menneskelige ressourcer til forskning og udvikling, at styrke konkurrencedygtige incitament og markedsbetingelser for erhvervslivets forskning og innovation og at optimere anvendelsen af offentlige midler til forskningsprogrammer, forskningsinfrastrukturer og internationalt forskningssamarbejde.

Artikel 169-initiativerne

Initiativer efter artikel 169 giver Fællesskabet mulighed for at yde finansiel støtte til et forskningsprogram etableret af flere lande. Indtil videre er fire nye initiativer under forberedelse. Kommissionen har foreløbig fremlagt forslag om to, nemlig et program for udvikling af IKT-baserede produkter, tjenester og systemer til en god alderdom i hjemmet ("Længst muligt i eget hjem" – AAL) og et program målrettet forskningsintensive små og mellemstore virksomheder (Eurostars). I Danmark har Rådet for Teknologi og Innovation besluttet at øremærke midler til dansk deltagelse i begge programmer.

Konkurrenceevnerådet nåede til enighed om AAL på mødet den 22.-23. november 2007, og forslaget forventes færdigbehandlet i Rådet under slovensk formandskab.

Yderligere initiativer

Konkurrenceevnerådet har desuden under portugisisk formandskab vedtaget en resolution om modernisering af de videregående uddannelser samt konklusioner om henholdsvis videnskabelig information i den digitale tidsalder og nanovidenskab og nanoteknologi.

- It og telekommunikation

Det sidste halvår har været præget af det længe ventede udspil fra Kommissionen vedrørende revisionen af de gældende teledirektiver (samlet benævnt 'teledirektivpakken'), som blev offentliggjort den 13. november 2007.

Kommissionens forslag om revision af teledirektiverne og oprettelsen af en europæisk tilsynsmyndighed for elektronisk kommunikation

Den 13. november 2007 offentliggjorde Kommissionen sine forslag til revision af teledirektivpakken, hvormed man lægger op til ændringer af de fem eksisterende direktiver: rammedirektivet², tilladelsesdirektivet³, adgangsdirektivet⁴, forsyningspligt-direktivet⁵ og databeskyttelsesdirektivet⁶.

² Fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og tjenester (2002/21/EF)

³ Adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (2002/19/EF)

⁴ Tilladelse til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (2002/20/EF)

⁵ Forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (2002/22/EF)

⁶ Behandling af personoplysninger og beskyttelse af privatlivets fred i den elektroniske kommunikationssektor (2002/58/EF)

Det nye revisionsforslag indeholder fire væsentlige elementer, som de fremtidige forhandlinger forventes at koncentrere sig om. Det drejer sig om:

- 1) Oprettelse af en europæisk myndighed for markedet for elektronisk kommunikation (European Electronic Communications Market Authority - *EECMA*).
- 2) Udvidelse af Kommissionens beføjelser i proceduren for markedsafgørelser til at omfatte en *veto-ret* over for de forpligtelser, de nationale telemyndigheder kan pålægge udbydere med en stærk markedsposition.
- 3) Indførelse af *funktionel separation* som en forpligtelse, de nationale telemyndigheder kan pålægge en udbyder med stærk markedsposition.
- 4) En *reform af frekvensområdet*, hvor Kommissionen foreslår, at der indføres et princip om teknologi- og tjenesteneutralitet i forbindelse med frekvensanvendelse, lettere adgang til frekvenser og udvidet adgang til handel med disse.

På rådsmødet den 29. november 2007 præsenterede Kommissionen sine forslag.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Side 3

Konklusioner om mobil-tv

Kommissionens meddelelse om forbedring af det indre marked for mobil-tv blev offentliggjort den 18. august 2007. Det fremgår af meddelelsen, at Kommissionen finder det hensigtsmæssigt at sikre et hurtigere optag af mobil-tv i Europa. Kommissionen mener, at Europa risikerer at miste sit konkurrencemæssige forspring på området for mobil-tjenester til Asien og USA og dermed gå glip af store muligheder inden for vækst og innovation.

I meddelelsen foreslås derfor forskellige tiltag, som skal sikre, at mobil-tv-tjenester hurtigt finder indpas på det europæiske marked, herunder støtte af én fælles standard, en konsistent regulatorisk tilgang på tværs af Europa, samt sikring af egnet frekvensspektrum til mobil-tv. I denne sammenhæng sigtes der dog udelukkende mod jordbaseret udsendelse af audiovisuelt indhold til et mobilt apparat, og indhold sendt via satellit, mobiltelefonnet eller internettet er dermed ikke inkluderet i dette tiltag.

For så vidt angår den fælles standard har industrien ikke umiddelbart kunnet lægge sig fast på en sådan, mens Kommissionen i sin meddelelse fremhæver DVB-H (Digital Video Broadcast til Håndholdte terminaler) som den stærkeste kandidat, hvorfor man agter at arbejde videre med denne.

På mødet den 29. november vedtog Rådet et sæt konklusioner om emnet, der bl.a. inviterer Kommissionen til at fremsætte forslag om ikke-obligatoriske standarder for mobil-tv, såfremt det skønnes påkrævet. Kommissionen afgav i den forbindelse skriftlig erklæring om valg af standarder, hvorved man forbeholder sig ret til at gå videre med at gøre DVB-H til obligatorisk standard.

Ophævelse af GSM-direktivet

Kommissionen fremsatte den 25. juli 2007 forslag om ophævelse af det eksisterende direktiv om de frekvensbånd, der skal stilles til rådighed for samordnet indførelse af fælleseuropæisk mobilkommunikation (GSM-direktivet).

Ophævelse af GSM-direktivet vil fjerne den nuværende begrænsning i brugen af nogle særlige frekvensbånd, som i dag er øremærket GSM-brug. Målet er dermed at opnå størst mulig fleksibilitet for anvendelsen af frekvensbåndene, som medlemsstaterne herefter – på baggrund af en kommende kommissionsbeslutning – vil kunne stille til rådighed for andre systemer på nationalt plan.

På rådsmødet i november blev der uden debat opnået enighed om en generel indstilling, hvorefter sagen nu afventer Europa-Parlamentets behandling.

Mobile Satellite Services

Kommissionen udsendte 22. august 2007 et forslag til beslutning om procedurer for fælles udvælgelse på EU-plan af operatører af satellitbaserede mobiltelefonitjenester. Forslaget inkluderer bestemmelser om de nationale myndigheders samordnede udstedelse af tilladelser (rettigheder til at anvende frekvensressourcer) til udvalgte operatører med henblik på at anvende radiofrekvenser til sådanne paneuropæiske systemer.

Den af Kommissionen foreslåede udvælgelsesprocedure vil indebære begrænsninger i de enkelte medlemsstaters kompetencer til udpegning af tilladelsesindehaver. Beslutningen forpligter medlemsstaterne til at udstede tilladelser til frekvensanvendelse til operatører, der er udpeget på europæisk plan efter en fælles europæisk procedure og dermed ikke efter de sædvanlige nationale procedurer.

På rådsmødet i november præsenterede formandskabet en fremskridtsrapport om forslaget. Denne blev taget til efterretning, om end med kommentarer fra en række delegationer om, at beslutningen burde inkludere et geografisk dækningskrav, hvilket særligt er aktuelt for landene i udkanten af EU.

Rådskonklusioner om aldring

Den 14. juni 2007 blev en meddelelse fra Kommissionen om god aldring i informationssamfundet fremlagt. I denne foreslås en handlingsplan for god alderdom i informationssamfundet, som har til formål at muliggøre en bedre livskvalitet for ældre, at skabe mere effektive offentlige ydelser til ældre, samt at skabe et stærkt industrielt grundlag for IKT og aldring i Europa. Handlingsplanen peger på prioriterede områder og aktioner, hvor IKT kan bidrage til at tackle udfordringer og udnytte muligheder, der er forbundet med Europas befolknings aldring.

Formandskabets udkast til rådskonklusioner om emnet blev i løbet af efteråret 2007 færdigbehandlet i Rådet med en række mindre ændringer – heriblandt indsættelse af en henvisning til europæiske standarder på dansk foranledning. Endelig vedtagelse af konklusionerne skete uden debat på rådsmødet i november.

Under samme punkt gav Kommissionen tillige en kort introduktion til sin meddelelse ”At være en del af informationssamfundet”, som er en del af i2010-strategiens undersatsning *e-inklusion*. Orienteringen blev taget til efterretning af deltagerne på rådsmødet.

World Radiocommunication Conference (WRC) 2007

Den verdensomspændende radiokommunikationskonference (WRC-07) i regi af den Internationale Telekommunikationsunion (ITU), som finder sted én gang hvert tredje eller fjerde år, blev afholdt i Genève fra den 22. oktober til den 16. november 2007.

I den forbindelse udsendte Kommissionen den 3. juli 2007 en meddelelse, som appellerede til, at EU-landene på WRC-konferencen forsvarer en række fælles standpunkter, som der var opnået enighed om internt i EU. Dette inkluderer i brede vendinger emner som fremme af konkurrencen og reduktion af tekniske handelshindringer, og mere specifikt nævner Kommissionen bl.a. punkter såsom opgradering af mobile tjenester til samme status som tv-tjenester i UHF-båndet, således at den digitale dividende også kan udnyttes til andre formål end tv, hvis markedet tilsiger dette, støtte til øget videnskabelig brug af frekvenser, erkendelse af det fremtidige behov for flere frekvenser til luftfarten (eventuelt gennem mere effektiv udnyttelse af spektret) og generelt større fleksibilitet i frekvensforvaltningen på verdensplan.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Side 5

I løbet af efteråret 2007 blev et sæt rådskonklusioner, som fastlagde de politiske mål for EU og medlemsstaterne på WRC, forhandlet færdig, og konklusionerne blev formelt vedtaget som et a-punkt på rådsmøde den 1.-2. oktober under transport, telekommunikation og energi-formationen (TTE), som ellers ikke indeholdt nogen it- eller telepolitiske punkter.

B. Forventninger til det slovenske EU-formandskab (1. halvår 2008)

- Forskning og udvikling

EIT - Det Europæiske Institut for Innovation og Teknologi

Europa-Parlamentet og Rådet er nået til enighed om forslaget. Sagen blev senest behandlet på Konkurrenceevnerådet den 23. november 2007. Det forventes, at den sidste formelle godkendelse vil finde sted i slutningen af februar 2008. Beslutning om, hvilket land der skal huse EIT's domicil vil snarest blive truffet, således at etableringen af EIT kan komme på plads.

Artikel 169-initiativer

Forslaget om Fællesskabets bidrag til Eurostars-programmet forventes færdigbehandlet i 1. halvår 2008. Udover de to nævnte artikel 169-initiativer vil Kommissionen foreslå yderligere to, henholdsvis initiativet om europæisk metrologiforskning (forventes fremlagt i juni) og initiativet om Østersøforskning - BONUS (forventes fremlagt i slutningen af 2008).

Fælles teknologiinitiativ om brændselsceller og brint (FCH)

Det femte fælles teknologiinitiativ om brændselsceller og brint (FCH) er fremlagt af Kommissionen og forventes færdigbehandlet i Europa-Parlamentet og Rådet i løbet af foråret. Formålet med initiativet er at levere stabil brint- og brændselscelleteknologi helt frem til kommercielt afsæt samt at reducere tiden til markedsintroduktion med 2 til 5 år. Fællesskabet vil bidrage med 470 mio. euro, som minimum matches af industriens medfinansiering. Danmark har både fra offentlig og privat side været meget aktiv i planlægningen af initiativet.

Det forventes, at Kommissionen vil fremlægge et sjette initiativ om ”Global miljø- og sikkerhedsovervågning” (GMES) i slutningen af 2008 eller begyndelsen af 2009.

Konkrete initiativer om videreudviklingen af det Europæiske Forskningsrum

På baggrund af Grønbogen og den gennemførte høringsproces i 2007 vil Kommissionen i 1. halvår 2008 fremsætte forslag til konkrete initiativer, der kan styrke og videreudvikle Det Europæiske Forskningsrum.

For at fremme forskermobilitet og -karrierer vil Kommissionen i en meddelelse analysere og beskrive en række initiativer, som man har givet fællesbetegnelsen ”forskerpas”, og som man vil anbefale medlemslandene at sætte i værk.

Kommissionen vil også fremsætte en anbefaling til, hvordan offentlige forskningsinstitutioner kan administrere deres intellektuelle rettigheder. Målet er at fremme en effektiv og smidig teknologioverførsel fra den offentlige forskning til erhvervslivet og øge udnyttelsen af den offentligt finansierede forskning.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Side 6**

Det var forventet, at Kommissionen i 1. halvår også ville fremsætte et forslag til et juridisk grundlag for oprettelse og drift af fælleseuropæiske forskningsinfrastrukturer. Dette forslag vil imidlertid først foreligge i 2. halvår 2008. Forskningsinfrastruktur vil dog under alle omstændigheder være højt på dagsordenen. Der vil blive afholdt en konference den 4.-6. marts 2008 i Slovenien om forskningsinfrastrukturer i Det Europæiske Forskningsrum.

En meddelelse fra Kommissionen med forslag til, hvorledes medlemslandene kan identificere og udvikle fælles forskningsprogrammer, var også ventet fremsat under slovensk formandskab. Parallelt med forslaget om forskningsinfrastrukturer forventes meddelelsen først at foreligge i 2. halvår 2008.

En europæisk strategisk energiteknologiplan

Kommissionen har i en meddelelse foreslået, at der etableres en europæisk, strategisk energiteknologiplan som opfølgning på EU’s beslutning om en fælles energipolitik ved topmødet 9. marts 2007. Kommissionen foreslår en koordineret strategi mellem EU, de europæiske industrivirksomheder og medlemslandene. Der foreslås en prioritering af energiteknologier med vægt på energieffektivisering, vedvarende energi og såkaldte ”low carbon” teknologier (fossilt fyrede kraftværker med CO₂-rensning samt 4. generations kernekraftværker). Der foreslås også etablering af en række nye europæiske samarbejder bl.a. mellem institutioner for energiforskning. For at opfylde disse mål er der behov for en meget væsentlig forøgelse af såvel nationale midler som fællesskabsmidler til energiforskning. Rådet vil på baggrund af meddelelsen fremsende en række konklusioner til Det Europæiske Råds møde i marts.

Lissabon-strategiens næste treårige cyklus

Lissabon-strategien blev fornyet i 2005 med fokus på øget og stabil økonomisk vækst og skabelsen af flere og bedre jobs. En ny 3-års cyklus begynder i 2008 og skal baseres på de prioriteringer, som forårstopmødet i 2006 fastlagde. Et af prioritetsområderne er skabelsen af et innovativt og kreativt videnbaseret samfund.

Som bidrag fra Konkurrenceevnerådet til drøftelsen af Lissabon-strategien på forårstopmødet i det Europæiske Råd forventes en række anbefalinger (Key Issues Paper), der kan bidrage til et positivt svar på globaliseringens udfordringer og muligheder. Herunder forslag om øget investering i viden, forskning og innovation samt forslag om, at der i grundlaget for samarbejdet i EU tilføjes "en femte frihed" om fri bevægelighed for viden, der kan understøtte videreudviklingen af det fælles europæiske forskningsrum. Flere af de ovennævnte initiativer understøtter disse forslag.

Andre formandskabsprioriteter

Det slovenske formandskab har endvidere oplyst, at det vil sætte fokus på anvendelse af strukturfondene til udvikling af forskningsinfrastruktur, forskningssamarbejdet med Vestbalkan og forskerkarrierer, herunder kvinder i forskning.

- It og telekommunikation

Formandskabets prioriteter på ikt området

Der forventes et relativt travlt forår, hvilket især skyldes forhandlingerne om teledirektivpakken. Derudover skal ophævelsen af GSM-direktivet færdiggøres i samarbejde med Europa-Parlamentet, ligesom der skal vedtages et sæt rådskonklusioner vedrørende den digitale dividende (som delvist hænger sammen med frekvensdelen i teledirektivpakken).

I foråret forventes midtvejsevalueringen af i2010-initiativet (som erstatter den årlige statusrapport), og i den sammenhæng forventes Rådet også at vedtage et sæt rådskonklusioner.

Selvom det slovenske formandskab håber på at komme langt i forhandlingerne om teledirektivpakken, har man ingen forventninger om at nå frem til nogen politisk aftale i 1. halvår af 2008, hvilket i stedet forventes at ske i slutningen af det franske formandskab i 2. halvår.

Vedrørende forhandlingerne om *Mobile Satellite Services* (MSS), forventer formandskabet at opnå politisk enighed i april måned (med endelig vedtagelse som a-punkt på et vilkårligt rådsmøde), og derefter afhænger sagen af Europa-Parlamentet, som man håber at indgå en førstelæsningsaftale med.

Rådsmøder

Der forventes afholdt ét rådsmøde for it- og teleministrene under det slovenske formandskab, og dette vil blive afholdt den 12. – 13. juni 2008 i Luxembourg under TTE-formationen. Der forventes et heldagsmøde med følgende emner på dagsordenen:

- Mobile Satellite Services
 - politisk enighed (der sigtes mod endelig beslutning med EP i april)
- Direktivforslag om ændring af ramme-, adgangs- og tilladelsesdirektiverne (dele af teledirektivpakken)
 - fremskridtsrapport/holdningsudveksling

- Direktivforslag om ændring af forsyningspligt- og teledatadirektiverne (dele af teledirektivpakken)
– fremskridtsrapport/udveksling af synspunkter
- Forordningsforslag om etablering af en europæisk telemyndighed, EECMA (jf. teledirektivpakken)
– fremskridtsrapport/udveksling af synspunkter
- Vedtagelse af rådskonklusioner vedrørende den digitale dividende
- Vedtagelse af rådskonklusioner om i2010-strategien (i forbindelse med midt-term review'et)
– muligvis udveksling af synspunkter
- Forordning om forlængelse af ENISA's mandat
– muligvis politisk enighed
- Muligvis beslutningsforslag om ændring af beslutningen om "Safer Internet Program"
– generel indstilling/politisk enighed

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling
Side 8**

Konferencer og møder

Foreløbig er følgende arrangementer annonceret af formandskabet:

Højniveaumøder

High Level eGovernment-konference: "Alliance with Users", den 11.-13. februar 2008 i Brdo

i2010 High Level Group, den 13.-14. maj 2008, Brdo

Konferencer

EUROMED ministerkonference om informationssamfundet, den 26. og 27. februar 2008 i Cairo

"European eGovernment Services Conference: IDABC and beyond", den 12.-13. februar 2008 i Brdo

"e-Health without frontiers Conference", den 6.-8. maj 2008 i Portorož

"Content online for creativity", konference den 5.-6. juni 2008 i Brdo